

Spørgsmaal, om hvilket jeg tror, at man maa sige, at der langt fra herker Enighed enten i Landet i det Hele eller i Rigsdagen i det Hele, ja maaske ikke engang i Folkethinget; men saalænge dette ikke er Tilfældet, kan der slet ikke være Noget, der paa nogen Maade kan opfordre til at forandre den Tilstand, som hidtil har bestaaet, og som er en virkelig given, lovlig Tilstand. At der altsaa kan være et Ønske om, at der maatte fremkomme en hel ny Lovgivning herom, er mulig; men, som sagt, dette Ønske er ikke kommet til at foreligge paa en saadan Maade, at det kan siges at have faaet nogen afgjørende Vægt; men vist er det, at den Minister, der i de sidste Aar har haft med denne Sag at gjøre, isærigt har bestræbt sig for at imødekomme de Ønsker, der med Hensyn til Waisenhuset ere komne stærkt frem her i Thinget. Hvad angaar Apothekerprivilegiet, saa er dette mig uvekkommende; jeg kan ikke svare derfor, thi det ligger før min Tid, og jeg har Intet haft dermed at gjøre. Jeg skal hvæken udtale mig for eller imod dette Punkt; jeg tror, at det er uanskeligt at udtale nogen bestemt Dom derom, naar Sagen ikke er mere bestemt oplyst, end det her er Tilfældet. Derimod vedkommer det mig at omtale de to Hovedbanker, som man havde med Hensyn til Waisenhuset, og som bragte dette Spørgsmaal saa ofte frem. Den første var den hele Ordning af Bibelprivilegiet og den mislige Tilstand, som man mente, at der dermed var forbunden. Jeg tror nu at turde sige, at dette Forhold med Thingets Erkjendelse blev af Ministeren succesfuldt ordnet saaledes, at man var fuldkommen tilfreds dermed; der blev netop i Løbet af de sidste Aar taget flere forskjellige Bestemmelser i saa Henseende. Den anden Anse, man havde, var med Hensyn til den Bestemmelse, der var bleven gjort gjældende, førend denne Institution kom ind under Kultusministeriet, at ingen Penge, som indkom til Waisenhuset, maatte direkte gaa ud i Landet. Denne Bestemmelse, som var taget i 1869, blev i 1873 saaledes forandret, at en meget betydelig Del — det paastaar jeg, at det er — af de Penge, der indkom til Waisenhuset, ligesom blev sendt ud omkring i Landet for, efter hvad man fandt hensigtsmæssigt, at anvendes til foreløbige Børn, og dette skete altsaa ganske vist under Paavirning af de Ansøkkere, der her havde gjort sig gjældende. Jeg tror derfor, at man faar et meget urigtigt Billede af denne Sag, hvis man fremstiller det, der dengang skete, som om det skulde have sin Rod i Noget som helst, hvad man vil kalde Datidens abnorme Tilstand eller lignende, som skulde have gjort, at Ministeren havde modsat sig, hvad der fremkom fra Thingets Side. Jeg tror tværtimod, at Ministeren dengang viste saamegen Smøbekommen som muligt; man kunde dog ikke forlange, at Ministeren skulde gjøre et Skridt, der i høj Grad vilde forvanske og forandre den hele Basis, hvorpaa

denne Stiftelse ved Grundtjen var baseret. — Det andet Punkt, hvorom jeg vilde udtale mig, er naturligtvis Theatret; men jeg skal dog ogsaa strax her berolige Thinget med at sige, at jeg skal udtale mig meget kort. For det Første er jo en stor Del af de herhenhørende Spørgsmaal udfødte til en senere Tid, hvor man da vil faae Leilighed til at udtale sig derom, og for en Del har jeg allerede haft Leilighed til at udtale mig i nogle Retninger, der ogsaa kunne vedrøre det, der nu foreligger. Men jeg veed, at det i det Hele er vanskeligt, naar man rører ved Theatret, ikke at komme dybt ind derpaa; dette er Noget, jeg i min Tid saa ofte har prøvet, og som jeg ogsaa i Dag har erfaret. Den ærede Minister yttrede, at Theatrets Bestyrelse hørte til de pinlige Ting, som Ministeren havde med at gjøre, og her i Thinget have vi meget ofte udtalt det Samme for Thingets Vedkommende, men jeg veed ikke, om der ikke skulde være en vis Evoldningsmagt, om jeg saa maa sige, i denne Sag, som gjør, at man trods det Pinlige, som er deri, oftere og, som det synes, med den allerstørste Glæde kommer tilbage derpaa. Ligesom man ved Theatret kan tænke sig, at der er forskjellige magiske Kræfter tilstede, saaledes kunde man ogsaa forestille sig, at noget Saadant ligeledes var tilstede her, og det synes mig næsten, at man her er godt paa Veie ikke blot til for idag at gjøre noget lignende, men ogsaa til at berede Veien for en fortsat Fremtid i saa Henseende. Det var for 5 Aar siden, at vi tog Bestemmelse om det saakaldte Jemaar, og vi udtalte dengang, at vi da vilde afgjøre Sagen saaledes, at i denne Periode skulde Theatret have et Tilskud af 50,000 Rb. aarlig, og saa skulde det imidlertid selv sørge for, at alle dets Fornødenheder blev fyldestgjorte, uden at der i saa Henseende skulde ske nogen Henvendelse til Rigsdagen. Imidlertid var Missen, om jeg saa maa sige, ogsaa med ved denne Ordning; der gik ingen Samling hen, uden at vi igjen fik fat paa denne Ordning og derved kom ind paa Theatret i det Hele. Nu ere vi komne saavidt, at endog det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) har fremsat Tanken om, at Theatret skulde gives i Entreprise, for at bruge dette Udtryk, som den eneste rette Udvei. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) sølte sig hjertensglad ved Tanken om, at dette Forslag nu kom frem, og mente, at det var Skade, at noget Saadant ikke var sket for 5 Aar siden. Dertil maa imidlertid bemærkes, at det jo netop staaar tilbage at vide, hvorledes Tilstanden vilde være bleven, dersom vi vare gaaede saaledes frem; dette er Noget, som man ikke har faaet oplyst eller bevist. Vi vide jo, at Meningerne herom have været delte; men naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds mente, at det, dengang den Afgjørelse fandt Sted, som gik forud for Theaterloven, egentlig